

BIBEL OG BEKJENNELSE

NR. 1 2024 – 44. ÅRGANG

*«Gud være takk som gir oss seier ved vår Herre Jesus Kristus.»
(1 Korinterbrev 15,57)*

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.

ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.

Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år
Bibelsitater er fra Bibel 2011 © Bibelselskapet, dersom ikke annet er nevnt

Redaksjon: Tor Jakob Welde (ansv. red.),
Egil Edvardsen og David Edvardsen

Redaksjonens adresse:

T.J. Welde, Sundts veg 9A, 5221 NESTTUN

E-post: pastorwelde@gmail.com

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948

Ekspedisjon: Egil Edvardsen, egil@luthersk-kirke.no, tlf. 99 03 98 56

**DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)**

Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han har blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 32 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Fra redaksjonen

Økende kristenforfølgelse

I forrige nummer av bladet kunne vi lese om hvordan julens budskap ble forkynt i Kina i gammel tid, fra 600-tallet da misjonærer reiste dit via den berømte Silkeveien.

I det 21. århundret er situasjonen spent for Kinas kristne. Organisasjonen Åpne Dører rapporterer jevnlig om utviklingen. Ifølge deres beregninger er det akkurat nå verden over mer enn 365 millioner kristne som lider under høye nivåer av forfølgelse og diskriminering på grunn av sin tro; blant disse er en stor del kinesere. Kina er ikke på årets Topp 5-liste; der troner Nord-Korea etterfulgt av Somalia, Libya, Eritrea og Jemen. Men verdens folkerikeste land ligger på en «god» 19. plass. Siden 2017 har myndighetene strammet skruen for de kristne, og for andre religiøse.

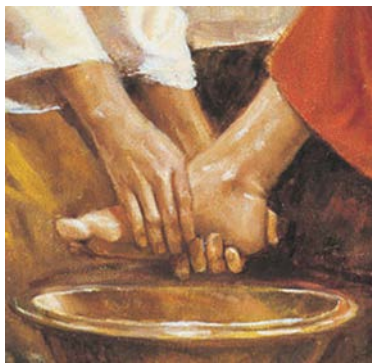
Nå i januar 2024 innførte president Xi et «nytt direktiv om patriotisme». Religiøse ledere og samfunn må «lære, tenke og praktisere Xi Jinpings tanker om sosialisme med kinesiske særtrekk for en ny æra.» «Kinesifisering» betyr at kommunistpartiet må ha full kontroll og stor innflytelse over de fem tillatte religionene: protestantisk kristendom, den katolske kirke, buddhismen, islam og taoismen.

De som er såkalt protestantiske kristne skal derfor tilhøre den statlig godkjente «Tre selv-kirken», med 18 års aldersgrense (!), videoovervåkning og sensur. Predikanten må få prekenene sine forhåndsgodkjent, og alle protester mot press og kontroll blir slått hardt ned på. Kirkens offisielle navn – Den kinesiske kristne Tre-selv patriotiske bevegelses komite – henspiller på at man på tre viktige felt – administrasjon, økonomi og forkynnelse – skal være helt selvhjulpne, dvs. fri for all utenlandsk og «imperialistisk» innflytelse. Det kinesiske flagg må vaie utenfor kirkene. Kristendommen må ikke få «vestliggjøre» nasjonen og svekke styresmaktene.

I Zhejiang-provinsen øst i landet er det også nylig kommet påbud om store skilt utenfor kirker og religiøse bygninger: «Elsk kommunistpartiet, elsk landet, og elsk religionen.» Rekkefølgen er viktig her. I tillegg et skilt med en påminnelse om å holde seg til «kinesifiseringen av all religion». Skiltene forventes å bli obligatoriske også i de andre provinsene.

Men, majoriteten av kristne tilhører undergrunnskirker, uregistrerte husmenigheter som er kritiske til den teologisk kompromiterte og utvannede Tre-selv-kirken. Politiet dukker stadig opp i slike forsamlinger for å arrestere helt fredelige troende og konfiskere bibler osv. For noen år tilbake møttes de gjerne på hoteller eller i kontorblokker; nå samles de på mindre steder, i smågrupper på titolv medlemmer, for ikke å bli oppdaget så lett. Befolkningen bes nemlig melde fra ved mistanke om ulovlige religiøse møter.

De hardt pressede kinesiske kristne er kjent for å lese biblene sine til de faller fra hverandre, og kirkene er i sterk vekst, til tross for økende forfølgelse. La oss be for dem, og for trosfrihet og grunnleggende rettigheter for alle i Kina.

Han elsker oss helt til det siste

Preken over Joh 13,1-15

Jesus var samlet med disiplene. De holdt måltid. Det var like før påskehøytiden. Jesus visste at timen var nær da han skulle ofre seg selv for alle menneskers synder. Og så står det så fint: «Han hadde elsket sine egne som var i verden, og han elsket dem helt til det siste.»

Aldri hadde Jesus vendt ryggen til dem. Alltid hadde han hatt omsorg for dem og for sjelene deres. Om de hadde falt i synd og svakhet, hadde han reist dem opp igjen. De hadde tvilt og gått med verdslige tanker om at han var en jordisk Messias som skulle redde dem fra romerne. På tross av dette hadde han elsket dem hele tiden. Tålmodig hadde han undervist dem om Faderens store kjærlighet til alle syndere.

Om få timer skulle de flykte fra ham i redsel for å bli arrestert. Peter skulle til og med banne på at han ikke kjente ham. For et svik! Likevel står det at han elsket dem helt til det siste. Det er en av de tolv, Johannes, som skriver dette. Han hadde selv flyktet. Men han hadde fått se hvor mye Jesus hadde elsket ham selv og de andre.

For det er jo sånn Frelseren vår er. På tross av alle svakheter og synder, all uvitenhet og uklarhet, på tross av vår tregghet til å tro på ham, han elsker oss hele tiden, helt til det siste, hele livet vårt.

Vi har lett for å glemme hvem

han er og at han har kontrollen. Disiplene skulle snart få kjenne på den lammende følelsen av å være overlatt til seg selv. De skulle stenge seg inne bak låste dører. Det er en stor trøst å lese i teksten vår: «Jesus visste at Far hadde gitt alt i hans hånd, og at han var utgått fra Gud og gikk til Gud.» Frelseren vår har alt i sine hender, våre liv, våre sorger og bekymringer, våre problemer, våre sykdommer og plager. Han har kontrollen.

De var altså samlet til måltid. Da skjer det noe merkelig. Jesus reiser seg, tar av seg kappen, tar i stedet et linklede som han binder om seg. Så heller han vann i et fat og begynner å vaske disiplenes føtter, og når han har gjort det, tørker han føttene med linkledet.

På Jesu tid gikk man med sandaler, og føttene ble støvete og skitne. Derfor skulle man vaske føttene når man kom inn i huset. Vanligvis ble fotvaskingen utført av slaver, men det var sikkert ingen slaver der Jesus og disiplene var samlet. Ingen av de tolv forventet nok at Jesus skulle gjøre det. Men det virker heller ikke som at noen av dem ville nedverdige seg til det. De var tross alt ikke slaver! Da reiser altså Jesus seg og vasker føttene på alle sammen. Det er sannsynlig at de ble skamfulle.

Når Jesus kommer til Peter, utbryter disippelen: «Herre, vasker du mine føtter? ... Aldri i evig-

het skal du vaske føttene mine.» Jesus sier: «Det jeg gjør, forstår du ikke nå, men du skal forstå det siden.» Det greske uttrykket som er oversatt med «siden», betyr egentlig «etter dette», «etter disse tingene». Han hadde sagt til disiplene at han hadde lengtet etter å få spise dette påskemåltidet med dem «før jeg skal lide» (Luk 22,15).

Så når Jesus sier til Peter at dette forstår han ikke nå, men skal forstå det «etter disse tingene», betyr det at han skal forstå det etter at Jesus har lidet og dødt, oppstått igjen og fart opp til himmelen. Disiplene forsto det helt og fullt først etter pinsedagen da de hadde fått Den Hellige Ånd.

Ja, det skulle komme en dag da alt skulle bli klart for dem. De skulle forstå at alt de hadde sett og hørt sammen med Jesus, hadde en helt spesiell hensikt, nemlig menneskenes frelse, din og min frelse. Også fotvaskingen hadde denne hensikten.

Men hvordan kan fotvaskingen være en del av Jesu frelseroppgave? Fordi alt det Jesus gjorde i sin fornedringstilstand, gjorde han for oss, til vår frelse. Han hadde sagt: «Menneskesønnen er ikke kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene, og gi sitt liv som løsepenge for mange» (Matt 20,28). Han skulle tjene for å gi sitt liv som løsepenge for oss, for å frelse oss. Paulus skriver at han

«ga avkall på sitt eget, tok på seg tjenerskikkelse og ble mennesker lik». Han fornødret seg selv «og ble lydig til døden, ja, døden på korset» (Fil 2,7-8).

Samtalen fortsetter. Jesus sier: «Hvis jeg ikke vasker deg, har du ingen del i meg» (v. 8). Peter svarer: «Herre, ikke bare føttene, men hendene og hodet også!» Hvilken forandring hos Peter! For han ville absolutt ha en del i Jesus. Den som har del i Jesus, har del i alt det han gir: tilgivelse og frelse, og den himmelen han har vunnet for alle syndere.

Disse gavene får alle mennesker av bare nåde ved troen på Jesus. Ikke ved egne gjerninger. Derfor vil Jesus få Peter til å rette blikket mot det han, Jesus, vil gjøre for Peter. Jeg må få vaske deg, Peter. Jeg må få rense deg for ditt støv og din skitt.

Jesus dreier samtalen om fysisk fotvasking over på det åndelige planet. Han vil undervise Peter om renselse fra åndelig urenhet, fra synd. Her nytter det ikke med alskens tjenester som vi gjør. En slik renselse er det bare han, Jesus, som kan utføre.

Men da blir vi også fullkomment rene. Han sier videre: «Den som er badet, er helt ren...» Ingen skitt lenger. Skinnende ren! Etter at kong David var blitt overbevist om sin store synd, ber han til Herren: «Vask meg ren for skyld og rens meg for min synd!» (Sal 51,4). Og gjennom Jeremia sier Herren om sitt folk: «Jeg renser dem for all skyld og tilgir dem alle syndene og lovbruddene de gjorde mot meg» (Jer 33,8).

Litt senere samme kveld skulle Jesus holde en tale for disiplene, om seg selv som det sanne vintreet, og de troende som greinene: «Dere er alt rene ved det ordet jeg har talt til dere» (Joh 15,3). Ved ordet blir vi rene. Derfor er alle som tror evangeliet om Jesus, rene. Alle som tror ordet om hans blod som renser oss for all synd (1

Joh 1,7).

«Dere er rene – men ikke alle,» sier Jesus i teksten vår. «For han visste hvem som skulle forråde ham.» Det var én av dem som ikke var ren, som ikke trodde. Jesus kjenner alles hjerter. Han vet hvem som tror og hvem som ikke tror. Disiplene kunne ikke se det.

Judas hadde vandret sammen med dem i tre år. Ytre sett hadde han ikke skilt seg ut. Ingen kunne se at han ikke var ren i hjertet. Han lot som han var en Jesu disippel uten å være det. Vi vet at han hadde kjærlighet til penger, for det var for 30 sølvpenget han gikk med på å forråde Jesus. Pengene var Judas' gud og frelser. Det var de han trodde på, og en slik tro gjør ingen mennesker rene for Gud. Materialisme er en stor fare for troen. Det kan drive oss bort fra Gud. Må Gud bevare oss fra kjærligheten til pengene, ja, til alt det jordiske! Må vi be Gud om hjelp til å bevare troen på ham og til å sette all vår lit til ham.

Til slutt gir Jesus en formaning: «Forstår dere hva jeg har gjort for dere? Dere kaller meg mester og herre, og dere gjør det med rette, for jeg er det. Når jeg som er herren og mesteren, har vasket deres føtter, da skylder også dere å vaske hverandres føtter. Jeg har gitt dere et forbilde: Slik jeg har gjort mot dere, skal også dere gjøre.»

Det er en del som har misforstått disse ordene. Noen har ment at Jesus ville sette disiplene på plass på grunn av deres stolthet, eller gi dem et eksempel på ydmykhet som de kunne følge i livet.

Nå er det riktig at Jesus var et forbilde for oss. «La samme sinnelag være i dere som også var i Kristus Jesus!» formaner Paulus i Filipperbrevet, og så beskriver han Jesu fornødning (Fil 2,5ff). Eller som Jesus sier i Joh 13,34: «Dere skal elske hverandre. Som jeg har elsket dere, skal dere elske

hverandre». Slik Jesus var, skal også vi være. Så god, så kjærlig, så mild!

Men vi må være klar over at når Guds ord forkynner Jesus som eksempel og forbilde, da forkynnes loven. Det fins ikke mye trøst for en stakkars sjel som ikke føler seg alltid så snill og god, i det å høre at du må være som Jesus. For Jesus var fullkomment god. Han elsket alltid, og han elsket alle, uten å gjøre forskjell. Han gjorde aldri vondt mot noen, sa aldri noe vondt til noen eller om noen. Han tenkte aldri vonde tanker om andre. Og slik skal vi også være, sier Guds ord. Så loven trøster ingen. Den avslører oss bare og gjør oss fortvilet.

Likevel er det nødvendig at Guds ord forkynner loven. For hvis ikke, tror vi at alt står rett til med oss. Det er farlig, for den som tror han er god nok i seg selv, trenger ikke Jesus. Jesus kom ikke for å kalle rettfærdige, men syndere. Han var de sykes lege, ikke de friskes lege. I kjærlighet forkynner han loven for å vise oss at vi ikke klarer oss uten ham.

Historien om Jesus som vasker disiplenes føtter, er vakker. Hvilken ydmykhet! Det er en stor tjeneste Jesus gjør. Men den største tjenesten han har gjort for alle er at han ga sitt liv. Vi hører av og til om rike mennesker som gir vekk millioner av kroner til hjelp for andre. Og det er flott. Men det største vi kan gi, er selve livet. Og det ga Jesus for oss. Han ga sitt liv for at du og jeg skulle få leve.

«Ingen har større kjærlighet, enn den som gir livet for vennene sine,» sa Jesus (Joh 15,13). Det var det Jesus gjorde. Han ga sitt liv for oss. Og han elsker oss helt til det siste. Amen.

Egil Edvardsen

Trøst og oppmuntring

Bibelstudium over 1. Johannesbrev – del 4

«Dere barn, jeg skriver til dere at dere har fått syndene tilgitt for hans navns skyld. Dere fedre, jeg skriver til dere at dere kjenner ham som er fra begynnelsen av. Dere unge, jeg skriver til dere at dere har seiret over den onde. Ja, barn, jeg har skrevet til dere at dere kjenner Far. Dere fedre, jeg har skrevet til dere at dere kjenner ham som er fra begynnelsen av. Dere unge, jeg har skrevet til dere at dere er sterke: Guds ord blir værende i dere, og dere har seiret over den onde.» (1 Johannes 2,12–14, egen oversettelse).

Tidligere har Johannes vist oss hva som kjennetegner kristnes vandring i lyset, hva som med andre ord kjennetegner kristnes liv. Det første Johannes tar opp, er at kristne bekjenner sine synder og tar sin tilflukt til talsmannen deres hos Far, Jesus Kristus, Den rettferdige, som er soningen for deres synder, ja, ikke bare for deres, men for hele verdens (1,7–2,2). Det første kjennetegnet består med andre ord i omvendelse, anger og tro. Daglig omvendelse kjennetegner kristne. Andre kjennetegnet består i det nye, men gamle budet, at vi skal elske hverandre (2,3–11). Det var kjennetegnet som var emne i forrige nummer.

Her i dette avsnittet trøster og oppmuntrer Johannes de kristne med evangeliet. Det er et lite dikt der Johannes tillemper forskjellige evangeliske sannheter

på de forskjellige aldrene som den kristne familien består av. Selv om apostelen sier forskjellige ting til forskjellige aldre, har hver kristen trøst og glede av det han sier til alle. For når man sammenligner teksten med det Bibelen ellers sier om alle kristne, ser man at det han sier til hver av aldersgruppene, like godt kunne vært sagt til alle.

Dere barn, jeg skriver til dere at dere har fått syndene tilgitt for hans navns skyld. Barna er tilgitt, men det samme er vi. Og vi er tilgitt av samme grunn som barna. Vi er tilgitt for hans navns skyld. Johannes nevner ikke navnet uttrykkelig. Det er ikke nødvendig. Det er klart at han taler om Jesus. Hans navn uttrykker hans frelsesverk for oss. Han fikk navnet Jesus fordi han skulle frelse sitt folk fra deres synder. Han er også alle andre folks frelser. Han er soningen for hele verdens synder (se 2,2). Han har betalt for alle mennesker ved sitt fullkomne liv og sin skyldfrie lidelse og død. «I ham har vi forløsningen ved hans blod, tilgivelsen for syndene» (Ef 1,7).

Gud rekker og gir oss tilgivelsen fritt og gratis i evangeliet, i ord og sakrament. I dåpen ga Gud oss tilgivelsen som hans Sønn vant for oss ved sitt blod. I nattverden gir han oss samme tilgivelse stadig på ny. Han gir oss nemlig Kristi

legeme som ble gitt for oss og Kristi blod som ble utøst for oss til tilgivelse for syndene. Dermed blir vi stadig forsikret om at Gud har tilgitt oss for Jesu navns skyld. Å eie denne gaven, tilgivelsen, er en salig tilstand. Salig er den som har fått sine lovbrudd tilgitt og sine synder skjult. Salig er den som Herren ikke tilregner skyld.

Jesu navn er en fast borg. Ved dette navnet har vi et fast og sikkert vern mot alt og alle som vil fordømme oss og frarøve oss frelsesvissheten. Vi vet at vi har del i de helliges arv i lyset og at Gud har fridd oss fra mørkets makt og satt oss over i sin elskede Sønns rike, for i ham har vi forløsningen, nemlig tilgivelsen for syndene (Kol 1,12–14). Vi har tilgivelse og dermed fred med Gud selv om verden skulle bestride det og vår fornuft ikke forstår det. Guds fred overgår all forstand (Fil 4,7). Vi bygger vår visshet om tilgivelsen på to ting: Guds nåde og Kristi fortjeneste. Guds ord forsikrer oss om begge ting.

Dere fedre, jeg skriver til dere at dere kjenner ham som er fra begynnelsen av. Etter å ha trøstet barna med tilgivelsen for syndene, fortsetter apostelen med å trøste og oppmuntre de eldre kristne med en annen evangelisk sannhet. Fedrene kjenner «ham som er fra begynnelsen av». Hvem er det? Det er mennesket Jesus Kristus.

Mennesket Jesus Kristus er evig Gud. Det er en dyp hemmelighet som Johannes framhever både i evangeliet sitt og brevene sine. «I begynnelsen var Ordet. Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud» (Joh 1,1). «Det som var fra begynnelsen, det vi har hørt, det vi har sett med egne øyne, det vi så og som hendene våre tok på, det forkynner vi: livets ord» (1 Joh 1,1).

Johannes uttrykker sin glede over at de eldre kristne kjenner mennesket Jesus som sann Gud. «Med alderdom kommer visdom, et langt liv gir innsikt» (Job 12,12). Det er de gamles krone at de har mye erfaring. Men hva er den største visdommen? Hva er den beste erfaringen? Uten tvil å kjenne ham som er fra begynnelsen av. Å kjenne ham som døde på korset for oss, som evig Gud.

«Kjenner du også Herren Jesus?», ble en gammel mann spurt om da han hadde fortalt om mange, mange berømte mennesker som han hadde blitt kjent med gjennom et langt liv. Han ble stum av dette spørsmålet, men kunne siden ikke glemme det. På slutten av livet lærte han å kjenne det viktigste mennesket, den eneste frelseren. «Det finnes ikke frelse i noen annen, for under himmelen er det ikke gitt menneskene noe annet navn som vi kan bli frelst ved» (Apg 4,12).

Johannes gleder seg over at de eldre Guds barn kjenner Kristus som sann Gud. Det er et under at de gjør det. Det er en visdom som overgår all forstand. Det er en visdom som i verdens øyne er dårskap. Men Gud har åpenbart det for oss ved sin Ånd (1 Kor 2,10). «Ingen kan si: Jesus er Herre, uten i Den Hellige Ånd» (1 Kor 12,3). De som tror på Jesus, er ikke født av kjøtt og blod, ikke av menneskers vilje, ikke av manns vilje, men av Gud (Joh 1,12). De er født på ny ved sannhetens ord, evangeliet. For eksempel ved følgende ord: «For slik har Gud

elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv. Gud sendte ikke sin Sønn til verden for å dømme verden, men for at verden skulle bli frelst ved ham» (Joh 3,16-17, egen oversettelse).

En slik frelsende tro er nødvendigvis en tro på ham som evig Gud. Hadde han ikke vært Gud, hadde han ikke kunnet frelse oss. Vi hadde ikke hatt noen tilgivelse for syndene. Jesu blod har kraft til å rense oss for all synd fordi det er Guds Sønnens blod (se 1,7).

Dere unge, jeg skriver til dere at dere har seiret over den onde. «Styrke er de unges pryd» (Ordsp 20,29, egen oversettelse). Johannes forsikrer de unge kristne om at de har beseiret den onde, djevelen. Det krever styrke, men egen styrke duger ikke. Herren er deres styrke. Han er deres rettferdighet (Jer 23,6). De bekjenner med profeten Jesaja: «I Herren har jeg rettferdighet og styrke» (Jes 45,24, egen oversettelse). De har seiret over den onde fordi Kristus har seiret for dem. I ham har de tilgivelsen for syndene og dermed den herlige vissheten om at de er fridd fra djevelens makt.

Han sa kort tid før han skulle dø: «Nå felles dommen over denne verden. Nå skal denne verdens fyrste kastes ut» (Joh 12,31). Kristus har beseiret den onde for oss ved sin død. «Han kledde maktene og åndskreftene nakne og stilte dem fram til spott og spe da han viste seg som seierherre over dem på korset» (Kol 2,15). Den sterke er blitt overmannet av en som er sterkere (se Luk 11,22).

Apostelens trøst til de unge er en trøst for oss alle. Også vi har seiret. Kristus gir oss sin seier i evangeliet. Vi tilhører ikke lenger den onde, men har en ny, nådig Herre, Jesus Kristus. Han bevarer og forsvarer oss mot den ondes mange forsøk på å rive oss til seg igjen. Ingen kan rive oss ut av

Guds hånd.

Ja, barn, jeg har skrevet til dere at dere kjenner Far. Johannes skriver også til de minste barna. Guds rike tilhører slike som dem (Mark 10,14). I Guds rike finnes det ingen aldersgrense, for det er et nåderike. Apostelen gleder seg over at de minste troende kjenner Far. Jeremias profeti om den nye pakten går i oppfyllelse: «De skal alle kjenne meg, både små og store, sier Herren. For jeg vil tilgi skylden deres og ikke lenger huske synden» (Jer 31,34).

De minste kristne har tilgivelse for syndene ved Kristi blod og kjenner dermed Gud som sin Far. Han har gitt dem sin Ånd som gjør at de roper: «Abba, Far» (se Rom 8,15). I 8. kapittel av Salmenes bok blir barn og spedbarn framstilt som et vern eller en makt som bringer Guds spottende fiender til taushet. Fremdeles bruker Gud de minste som tror på ham som et vern og en makt mot antikrister som hovmodig forakter og forneker Faderen og Sønnen (se v. 22).

Johannes vil trøste alle og oppmuntre alle til å bli værende i det rene ordet. Han gjentar det han skrev til de gamle. De kjenner ham som er fra begynnelsen av. Gjentakelsen minner om apostelen Paulus: «Jeg blir ikke trett av å skrive det på nytt, og det skal gjøre dere trygge» (Fil 3,1).

Apostelen gleder seg over at de unge er sterke, at Guds ord blir værende i dem og at de har beseiret den onde. De er sterke nettopp fordi Guds ord blir værende i dem. Evangeliet er kraftkilden. Det er en Guds kraft til frelse for hver den som tror (Rom 1,16). Herren er trofast. Han skal styrke og bevare oss fra den onde (2 Tess 3,3).

David Edvardsen

LBK 50 år (1974-2024)

Hendelser og personer som fikk stor betydning for dannelsen av LBK

Den 8. oktober 1968 ble Stiftelsen Biblicum grunnlagt på initiativ av Dr. Teol. David Hedegård og domprost G.A. Danell. De fremhevet at avviket fra bibelsk kristendom hadde gått så langt at det var på høy tid å opprette en frittstående bibeltro undervisningsinstitusjon. Men «et menighetsfakultet som forsyner en stadig mer sekularisert kirke og en stadig mer politisert kirkeledelse med bekjennelsestro prester – det blir bare en halvveisløsning» (Danell i Nya Väktaren 3/69). «Vi behøver en fri bekjennelseskirke» (Nya Väktaren 11/69). David Hedegård sa seg enig: «En fri bekjennelseskirke er utvilsomt helt nødvendig». I 1970 ble Dr. Teol. Seth Erlandsson innsatt som Biblicums forstander.

Biblicums foredrag forskjellige steder i Sverige og Norge ble en avgjørende faktor for framveksten av frie lutherske forsamlinger. Folk ønsket seg et kirkefelleskap på hjemmebane med den samme bibelbaserte undervisningen som ble gitt ved Biblicumdagene. En kirke hvor bibelsk og ubibelsk ble blandet sammen var jo tydelig ubibelsk. «Jeg formaner dere, søsken, ved vår Herre Jesu Kristi navn, at dere må

David Hedegård

være enige. La det ikke være splittelse blant dere, men stå sammen i syn og tanke» (1 Kor 1,10). «Den som taler, skal se til at han taler som Guds ord» (1 Pet 4,11). «Jeg formaner dere, søsken, til å holde øye med dem som skaper splittelse og fører andre til fall ved å gå imot den lære dere har tatt imot. Hold dere unna dem!» (Rom 16,17). Å nøye seg med å supplere med bibelsk forkynnelse ved siden av den ubibelske,

var en modell som vekkellesbevegelsene innenfor kirken hadde brukt helt siden 1800-tallet.

Presten Per Jonsson i Landskrona publiserte flere artikler som tok til orde for dannelsen av en fri luthersk bekjennelseskirke. På hans initiativ ble Dr. Siegbert Becker fra Wisconsinssynoden invitert av stiftelsen Biblicum til å komme til Sverige og forelese på Biblicumdager. Beckers undervisning høsten 1972 om bibelske lærespørsmål både i Sverige og

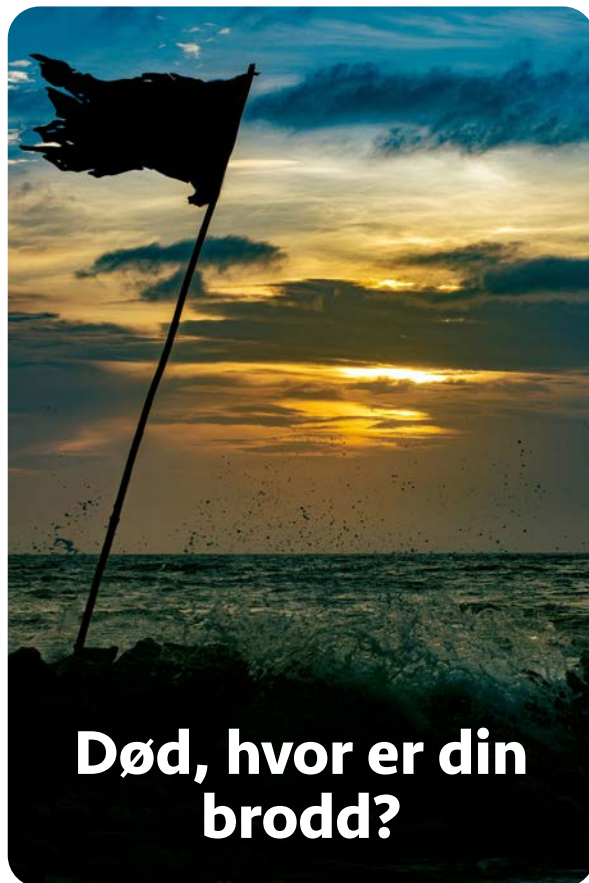

F.v.: Siegbert Becker og Seth Erlandsson

Norge fikk stor betydning og åpnet øynene våre enda mer for hvor ubibelsk det er med unionisme, dvs. å bli værende i en kirke som blander sannhet og løgn og representeres av falske lærere. «Litt surdeig gjennomsyrer hele deigen» (1 Kor 5,6, Gal 5,9).

Samtidig som Biblicum ble grunnlagt foregikk det forskjellig i Uppsala som gradvis førte til en fullstendig adskillelse fra Svenska kyrkan og til opprettelsen av en fri luthersk menighet. Inspirert av professor Hugo Odeberg samlet studenter seg til Erevna-bibelstudier hver lørdag formiddag. I tillegg holdt David Hedegård regelmessige bibelforklaringer i tilknytning til Luthers lille katekisme. Men da søndag formiddag kom, savnet deltakerne ved disse bibelstudiene en menighet å gå til der det samme gode fellesskapet om Guds ord fantes. Dette førte til at undertegnede sammen med David Hedegård ble kalt til å forkynne og forvalte sakramentene ved søndagsgudstjenester. Til dette formålet ble St. Pers bydelskirke i Uppsala leid. Høsten 1972 ble Evangelisk-Luthersk Mission grunnlagt med hensikt å arbeide for at Guds Ord og de hellige sakramentene blir rett forvaltet og at vi får menigheter hvor bare Guds rene ord forkynnes. Sten Johansson var en pådriver for denne misjonen.

Seth Erlandsson, Sverige

Preken i begravelsen til Ragnhild Hjelmaas. Hun var medlem i Den Lutherske Forsamling i Avaldsnes (LBK) siden grunnleggelsen og tjente i mange år som forsamlingens organist. Lørdag 30. desember 2023 sovnet hun stille inn i Herren, og 5. januar 2024 ble hun gravlagt ved Olavskyrkja på Avaldsnes.

Kjære alle nære venner, familie og slektninger av Ragnhild. Vi føler med dere i sorgen. Hun etterlater seg et tomrom og kommer til å bli sårt savnet. 93 år er en høy alder, og ingen hadde vel forventet at hun bare skulle fortsette å bli eldre; en dag måtte jo livet hennes her på jorden ta slutt. Men det gjør naturligvis likevel vondt å bli adskilt fra et menneske vi er veldig glade i. Samtidig, når en person har dødd i troen på sin frelser Jesus Kristus, slik som Ragnhild har gjort, da kan vi ha en herlig trøst, i hvert fall hvis vi har den samme troen og samme synet på liv og død som henne. Da behøver vi ikke å sørge uten håp (1 Tess 4,13).

Vi leser i 1. Korinterbrev 15,54-57: *Døden er oppslukt, seieren vunnet. Død, hvor er din brodd? Død, hvor er din seier? Dødens brodd er synden, og syndens kraft er loven. Men Gud være takk som gir oss seier ved vår Herre Jesus Kristus!*

Ragnhild var nok en av de mest trofaste gudstjenestegjengerne her

i landet. Hun var nesten alltid til stede, søndag etter søndag, året rundt. Det er riktig at som organist var hun jo forpliktet til å være der; men også de årene da hun ikke var organist møtte hun så godt som alltid opp i kirken. Og etter gudstjenestens slutt hadde hun ofte et vennlig og oppmuntrende ord til oss andre, gjerne med et ørlite skøyeraktig glimt i øyet, hvis det passet seg slik.

«Seier'n er vår!» sa hun til meg en gang. Jeg mener det må ha vært i påsken - og at jeg i prekenen den dagen hadde sitert de ordene fra apostelen Paulus som vi nettopp hørte, om at «Døden er oppslukt, seieren vunnet. Død, hvor er din brodd? Død, hvor er din seier?» osv. «Seier'n er vår,» sa Ragnhild, med klare assosiasjoner til en kjent fotballsupportersang.

Døden er en fiende. Bibelen kaller døden for «den siste fienden» (1 Kor 15,26). Men denne fienden er blitt beseiret, av Jesus. Vi får seier over døden ved vår Herre Jesus Kristus, står det i tek-

sten. Og «Død, hvor er din brodd?» var et av spørsmålene som ble stilt. En brodd er jo noe skarpt og spisst. Vi kan tenke på stikkbrodden til en veps, bie eller humle, eller kanskje en skorpion. Disse små krypene og insektene kan jo stikke oss med en brodd de har på kroppen

sin, og et slikt stikk gjør vondt, på grunn av en gift vi får i oss.

En kort fortelling som kan være til hjelp: En mann og ei lita jente sitter i en bil. La oss si at jenta heter Ragnhild. Plutselig er det kommet inn en litt hissig bie, den flyr og surrer rundt der inne. Jenta blir redd og roper «Pappa! Hjelp!» For hun vet at det kommer til å gjøre veldig vondt hvis bien stikker henne. Hva gjør faren? Han reagerer raskt. Med den ene hånden klarer han å fange bien; han holder den der inni hånden sin. Etter noen sekunder slipper han bien løs igjen, og da fortsetter den å surre rundt i bilen. «Pappa! Hjelp!» roper jenta på ny. Men nå sier faren: «Ikke vær redd, lille venn. For bien har stukket meg nå - se her i hånden min, her står brodden! Nå kan ikke bien stikke deg, når den har mistet brodden sin.» «Men... får ikke du vondt nå da?» spør hun. «Jo, sikkert, men jeg ville uansett gjøre det fordi jeg er så glad i deg,» svarer han.

Mannen i denne fortellingen er

et bilde på Jesus, og jenta kan vi si er Ragnhild; men vi kan også tenke at jenta er oss, deg og meg.

Teksten vår nevner «dødens brodd», og hva er dette? «Dødens brodd er synden». Det er all synden som gir døden sitt farlige stikk. Og synden er alt det gale, egoistiske og vonde vi mennesker har tenkt, sagt og gjort, alt som er imot Guds vilje, imot Guds bud, Guds lov. Syndene våre er lovbrudd, og lovbrudd må jo straffes. Men hvis Jesus har tatt all synden vår på seg, altså hvis han har tatt skylden for alt det gale vi har gjort, da har jo han tatt imot dødens brodd for oss, siden «dødens brodd er synden». Og Bibelen forteller oss at det var akkurat dette Jesus gjorde. Han ble dømt til døden, ikke på grunn av noe galt han selv hadde gjort; nei, den egentlige grunnen var alt det som alle vi andre har gjort.

Forferdelig og ubeskrivelig vondt hadde Jesus da han led på korset, men han var villig til å gjøre dette fordi han er så glad i oss.. Og han døde virkelig. Hjertet sluttet å slå. Han sluttet å puste. Og han ble begravd samme kveld. Han hadde da gjort soning for syndene våre, ja, ikke bare for våre, men for hele verdens, sier Bibelen (1 Joh 2,2). Og etterpå viste han sin seier over døden ved å gå levende ut av graven to dager senere, på den tredje dagen. Han hadde tatt imot dødens brodd, som er synden, og han hadde vunnet seier over døden, for oss.

«Seier'n er vår,» som Ragnhild sa, fordi Jesus har delt den seieren sin med oss: den er en gave fra Gud til oss, som vi bare får ta imot helt gratis, ved tro, dvs. ved bare å stole på Jesus og det han har gjort for oss. Vi sang om dette i en salme tidligere, en Ragnhild var glad i: «Takk at du tok mine byrder!» og «Takk at du bar mine synder.» Og helt til slutt i sangen: «Eg skal ikkje døy, eg skal leva med Jesus til æveleg tid.» Dette

var gaven som Ragnhild hadde fått, helt ufortjent – evig liv. Fordi Jesus har tatt imot dødens brodd, var døden noe hun egentlig ikke trengte å være redd for. «For så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv» (Joh 3,16).

Det ligger en livløs kropp der i kisten. Men Ragnhild lever likevel. Sjelen hennes er ikke her, den er hos Gud nå, i himmelen. Og der har hun det godt, ja bedre enn noen gang før. Det som har vært trist, vondt og plagsomt er borte og glemt. Alle tårer er tørket av.

Som nevnt hadde Ragnhild noen fine replikker av og til, litegrann skøyeraktige. En gang hun hadde vært syk, spurte jeg: «Hvordan går det med deg?» «Det går rette veien,» svarte hun med glimt i øyet. Og jeg forsto at hun ikke mente akkurat det samme som vi vanligvis mener når vi sier «det går rette veien», nemlig at vi er på bedrings vei og forhåpentligvis snart blir helt friske igjen. Nei, jeg skjønnte at Ragnhild tenkte på at hun, en gammel dame som følte hun ble skrøpeligere for hvert år, gradvis rykket nærmere det herlige målet for livsveien hennes – det evige livet hos Gud. Hun så fram til dette, og derfor gikk det «rette veien».

Men hvordan kunne hun være så sikker på det? Mente hun kanskje at hun var et så snilt og godt og fromt og moralsk menneske, at alt var så bra med henne, og at derfor hadde hun fortjent å få komme til himmelen? Nei. I den første salmen vi sang i dag, finner vi svaret på hvordan hun tenkte: «Ren og rettferdig, himmelen verdig er jeg i verdens frelser alt nu.» Altså ikke i seg selv, men i Jesus, verdens frelser, hadde hun dette som hun stolte på og bygde på. Jesus hadde sagt til henne, i evangeliet, i Bibelen: «Vær fri-

modig, Ragnhild, min datter, syndene dine er tilgitt.» Så hun stolte på at hun var ren og skyldfri på grunn av Jesus og det han hadde gjort for henne, med sitt liv og sin korsdød. Bare derfor var hun «himmelen verdig», «alt nu», allerede nå. For Jesu skyld, og ikke på grunn av noe hun selv hadde prestert. Nei, av bare nåde, en helt ufortjent gave. Derfor ventet det henne en seierskrans der framme ved enden av livsveien. Derfor kunne hun tenke og si at «det går rette veien» og at «seieren er vår».

Det samme kan vi andre få lov å stole på og si med Paulus og med Ragnhild: «Gud være takk som gir oss seier ved vår Herre Jesus Kristus!»

Seieren over døden som Jesus har vunnet, den seieren gjelder for både kropp og sjel, hele mennesket, hele Ragnhild, og hele oss. Gud har lovt at kroppen ikke skal bli værende i graven for alltid, skilt fra sjelen. Nei, kroppen skal få livet tilbake! Akkurat som da Jesus gikk levende ut av sin grav.

Dette her er nokså ufattelig, men det kommer altså ifølge Guds ord en dag, oppstandelsens dag, da kroppen til Ragnhild skal få liv igjen. Og sjelen hennes skal bli gjenforent med kroppen, en forvandlet, herliggjort og udødelig kropp som skal leve for evig med frelseren Jesus sammen med alle andre som har trodd på ham. Gud har lovt å skape «en ny himmel og ny jord, der rettferdighet bor», uten sykdom og lidelse, uten synden, vondskapen, djevelen og døden. Det går rette veien! Vi kan se lyst på framtiden. Vi har seieren inne, seieren er vår! Døden har tapt, ja den er «oppslukt», leste vi. For Jesus har vunnet seieren for oss. Gud være takk og lov. Amen.

Tor Jakob Welde

Guds Israel

Å skille mellom staten Israel og løftenes Israel

Hvem er borgerne i det Israel som er oppfyllelsen av Guds løfter om gjenoppbygging av en Israel-nasjon som er hans folk?

Dette spørsmålet ble mye diskutert i oktober i fjor, da folk reagerte på det forferdelige angrepet fra Hamas mot israelske sivile. Mange kristne tror de har et spesielt ansvar for å støtte staten Israel fordi de ser dens nåværende situasjon som en oppfyllelse av profetiene. De forventer at det jødiske folket skal spille en nøkkelrolle i hendelser i forbindelse med den store trengsel og tusenårsriket. De forventer å få se en storstilt omvendelse av det jødiske folk til Kristus. Men er dette synet bibelsk?

Denne korte artikkelen er ikke et forsøk på å behandle de mange politiske, historiske og humanitære aspektene ved den aktuelle krisen i Israel. Den tar først og fremst for seg spørsmålet om forholdet mellom staten Israel og løftenes Israel.

Politisk entitet eller trosfellesskap

I Amos 9,14-15 lover Herren en gjenopprettelse av nasjonen Israel: «Da vil jeg vende skjebnen for mitt folk Israel. De skal bygge opp igjen ødelagte byer og bo i dem.

... Jeg planter dem i deres egen jord, og de skal aldri mer rykkes opp av jorden jeg har gitt dem, sier Herren din Gud.» Amos sier at selv om de politiske kongedømmene Israel og Juda vil bli ødelagt og Davids kongehus ikke lenger vil regjere på Judas trone, vil det skje en åndelig restaurering, gjenoppbygging og utvidelse av Israel. Dette vil ikke bli et politisk rike eller en tid med materiell vel-

Det Israel som er oppfyllelsen av profetiene er det troende Israel, ikke den politiske staten Israel. Medlemskap i det åndelige Israel er basert på tro, ikke på fysisk avstamning.

stand, men en oppbygging av det åndelige Israel, gjennom kirken som består av jøder og hedninger. Dette gjøres klart i Apostlenes gjerninger 15,15-17, der Jakob sier at oppfyllelsen av Amos' profeti begynte med apostlenes misjonsarbeid som førte hedninger inn i kirken sammen med jøder.

Det Israel som er oppfyllelsen

av profetiene er det troende Israel, ikke den politiske staten Israel. Medlemskap i det åndelige Israel er basert på tro, ikke på fysisk avstamning. Dette er detaljert forklart i Romerbrevet kapittel 9-11. Paulus tar opp den tilsynelatende motsetningen mellom løftene til David og Israels svake tilstand på hans egen tid: «Det er ikke slik at Guds ord har slått feil. For ikke alle israelitter tilhører virkelig Israel, og ikke alle Abrahams etterkommere er Abrahams barn. Det står jo: Gjennom Isak skal du få en ætt som skal kalles din. Det betyr: Det er ikke de som er hans barn av kjøtt og blod, som er Guds barn. Bare dem som er barn ut fra løftet, regner han som Abrahams ætt» (Rom 9,6-8). I Galaterbrevet tiltaler Paulus mottakerne av brevet sitt som Guds Israel: «I Kristus Jesus spiller omskjærelse eller ikke-omskjærelse ingen rolle. Det som betyr noe er å være en ny skapning. Fred og barmhjertighet være over dem som følger denne rettesnoren, nemlig over Guds Israel» (6,15-16, etter bibeloversettelsen *Evangelical Heritage Version*).

Mange andre skriftsteder bekrefter denne forståelsen av troens Israel som var lovet, inkludert Joh 8,31-47, Rom 2,28,29; Rom

4,11-13, Gal 3,7.26-29, Ef 2,11-22, og Fil 3,3. Denne læren finner vi gjennom hele Det nye testamente.

Dette skillet mellom Israel som en politisk enhet og Israel som et trosfellesskap er ikke unikt for kristne. Det erkjennes også av mange jøder. Siden grunnleggelsen av den politiske sionismen på 1890-tallet har mange haredi-jødiske (også kalt ultraortodokse, overs. anm.) ledere protestert mot bevegelsens sekulære orientering. Dette var hovedsakelig på grunn av bekymringen for at sekulær nasjonalisme skulle omdefinere den jødiske nasjonen fra å være et religiøst fellesskap basert på dens troskap til Gud – for hvem overholdelse av religiøse lover var selve essensen av nasjonens oppgave, formål og rett til å eksistere – til å være en etnisk gruppe som alle andre. En annen faktor var troen på at jødene ikke burde prøve å gjenopprette jødisk styre i Israels land før Messias kom.

En kristen respons på krisen

Hvis Bibelen ikke lærer at kristne har noe teologisk ansvar for staten Israel, hvordan skal da kristne forholde seg til krisen i midtøsten?

Først av alt, så har kristne, enten de er jøder eller ikke-jøder, en spesiell hengivenhet for det jødiske folk fordi Gud valgte dem som sin kanal for å gi frelse til

hele verden. Paulus sier: «Jeg bærer stor sorg i hjertet og plages uavbrutt. . . . De er israelitter; de har retten til å være Guds barn, og herligheten, paktene, loven, tempeltjenesten og løftene tilhører dem. De har fedrene, og fra dem stammer også Kristus, han som er Gud over alt, velsignet i all evighet» (Rom 9,2-5). Jesus sa til den samaritanske kvinnen: «Den time kommer da det verken er på [Garisim-fjellet] eller i Jerusalem dere skal tilbe Far. . . . Vi tilber det vi kjenner, for frelsen kommer fra jødene. Men den time kommer, ja, den er nå, da de sanne tilbedere skal tilbe Far i ånd og sannhet. For slike tilbedere vil Far ha» (Joh 4,21-24).

Utover dette må vi bedømme israelere og palestinere, og deres allierte og støttespillere, etter de samme standardene som vi bruker til å bedømme enhver nasjon og enhver militær aksjon. Her er noen prinsipper å tenke på:

Bibelens Gud hater, fordømmer og lover å straffe grusomheter i krig, så som tortur, å gjøre folk til slaver, angrep på gravide kvinner og skjending av kropp (Amos kap. 1 og 2). Han krever en høyere standard av folket sitt.

Regjeringer har rett og plikt til å beskytte sine borgere og andre uskyldige ofre for et angrep, og de kan føre krig for å gjøre dette. Selv om ingen nasjon og dens

stridende noen gang opptrer på en fullkomment rett og god måte, så fins det rettferdige kriger. Siviliserte nasjoner har et anerkjent sett med kriterier for hva som er en rettferdig krig, og de holder krigsforbrytere ansvarlige for sine handlinger. Det er en moralsk forskjell mellom vilkårlige angrep på sivilbefolkningen og utilsiktede drap av sivile som de angripende styrkene prøvde å unngå.

Krig er det nærmeste vi kommer helvete på jorden. Regjeringer bør gjøre alt de kan for å unngå det. Krig må kun være en aller siste utvei og i selvforsvar. Vi sørger spesielt for de uskyldige ofrene for krigsforbrytelser, men vi sørger også over de uskyldige ofrene blant aggressornasjonene.

Krig er grufullt, og vi ber om at Gud vil skåne alle mennesker fra det onde. Men vi vet at det alltid kommer til å være kriger og rykter om krig. Vi ber om at når krig ikke er til å unngå, må Gud beskytte de uskyldige og la de onde lide nederlag, og at dersom vi selv må delta i en krig vil vi alltid søke å beskytte de gode og stå opp imot de onde.

John Brug, USA

Fra Forward in Christ, januar 2024. (Her litt forkortet)

Profeten Sefanja

Sefanja er, sammen med Nahum, en av de mer ukjente profetene i Det gamle testamente. Med bare 53 vers og tre kapitler er Sefanja på en måte en liten profet, men med et stort budskap. Sefanjas betydning kan lett undervurderes. Luther sier om ham: Selv om han er en av de små profetene, taler han mer om Kristus enn mang en stor profet. For å se hans store betydning, trenger vi å se nærmere på både hans bakgrunn, samtid og innflytelse.

Bokens tre kapitler omhandler Herrens dag, der de to første kapitlene er noe av den absolutt sterkeste lovforkynnelsen vi har i Bibelen. Både Juda og nabolandene kommer til å bli klar over dette. Allerede i andre og tredje vers kommer dette fram: «Jeg river bort, alt river jeg bort fra jorden, sier Herren. Jeg river bort mennesker og dyr, fuglene under himmelen, fiskene i havet, jeg lar de urettferdige snuble. Jeg utrydder menneskene fra jorden, sier Herren» (Sef 1,2-3).

Situasjonen i Juda og Jerusalem var katastrofal. Hiskias sønn Manasse hadde vært konge i Juda i 45 år. Han hadde innført avgudsdyrkelse i hele Juda og faktisk mer enn folkene som hadde bodd i Kanaans land før Israel (2 Kong 21,9). Dessuten hadde en rekke uskyldige mennesker blitt drept (2 Kong 21,16). Gud hadde derfor bestemt at Juda og Jerusalem skulle ødelegges. Det fins en grense for Guds tålmodighet med avgudsdyrkelse og hovmod, og det får også det mektige Assyria kjenne på når Ninive faller i år

612 f.Kr. Juda hadde overskredet grensen for Guds tålmodighet i år 587, da Jerusalem falt i babylonernes vold. Babylons hersketechnikker får en slutt når Kyros og perserne inntar Babylon i 539. Guds plan med dette er at jødene skal få vende tilbake til Jerusalem og landet sitt.

Forfatteren

Profeten Sefanja var av kongelig byrd. Hans tippoldefar var kong Hiskia, og denne forbindelsen betyr at han sannsynligvis hadde adgang til hoffet. Sefanja får delta når Josjas reformasjon gjennomføres og lovbooken blir funnet i templet i 622. Profetens kraftige lovforkynnelse kan ha hjulpet den unge kong Josja i hans reformasjonsarbeid.

Profetens klare forkynnelse av lov og evangelium

Selv om vi ikke har noe sitat fra Sefanja i NT, ser vi at f. eks. de tre første kapitlene av Romerbrevet følger samme tema som Sefanjas bok. Paulus taler om Guds vrede over synden, Rom 1,18-32. Han

taler om Guds rettferdige dom over alle mennesker, Rom 2,1-16. Han understreker at alle er syndere og står skyldige overfor Gud, Rom 3,19-20. Så avslutter Paulus med å si: Det som gis ved loven, er innsikt om synd.

Når alt håp er ute og loven har fått knuse oss og vi står der hjelpeløse, kommer evangeliet med sin nåde. Men nå er det blitt åpenbart en rettferdighet fra Gud uten lov, en som loven og profetene vitner om, en rettferdighet fra Gud ved tro på Jesus Kristus (Rom 3,21-22, etter Svenska Folkbibelns oversettelse).

Den Hellige Ånd ledet Sefanja på samme måte. I Sef 3,8 leser vi: «Vent derfor på meg, sier Herren, på dagen jeg reiser meg for å ta bytte, for dette er min dom: Jeg skal samle folk og hente riker for å utøse min vrede over dem, all min brennende vrede, for hele jorden skal fortæres av min lidelses ild.» Deretter løfter han fram Guds nåde og barmhjertighet i 3,9: «Da vil jeg gi folkene rensede lepper, og de skal alle påkalle Herrens navn og sammen tjene ham.» Fra v. 9 til slutten av kapitlet møter vi det mest vidunderlige evangelium. En rest som holder fast ved ordet, vil få del i hele Guds rikdom. Profeten lar oss øse fra Guds godhets brønn. Evangeliet lyder her i sin klareste renhet.

Ingvar Adriansson, Sverige

Døden

De siste tider – del 26

© DEPOSITPHOTOS

I dette bibelstudiet har vi behandlet hele tidslinjen i menneskets historie, inkludert den nåværende verden, dommens dag og de to utgangene ved tidens slutt, himmel og helvete. Men noen spørsmål som mange undrer seg over, har vi ikke tatt opp ennå. Det er spørsmål som for eksempel: Hva skjer om vi dør før dommens dag? Fins det en slags mellomtilstand mellom døden og dommen? Er det mulig å opprette kontakt mellom de levende og de døde? Fins det en skjærsild? I dette og neste nr. av Bibel og Bekjennelse skal vi behandle disse og andre spørsmål i forbindelse med døden.

I døden skilles sjelen fra kroppen

I moderne medisin er det vanskelig å slå fast nøyaktig når døden inntreffer. Er det når personen slutter å puste? Eller når hjertet slutter å slå? Eller kanskje når det ikke lenger fins noen hjerneaktivitet? I enkelte tilfeller kan faktisk en person mangle ett av disse kriteriene og likevel bli gjenopplivet. Bibelen løser ikke dette dilemmaet, men den forklarer hva døden egentlig består i.

Ifølge Bibelen kan døden defineres som «atskillelse fra Guds velsignelser». Denne definisjonen passer på alle tre typer av død:

- *Åndelig* død er atskillelse fra Guds åndelige velsignelser.
- *Kroppslig* død er atskillelse fra

Guds *kroppslige* velsignelser.

- *Evig* død er atskillelse fra Guds *evige* velsignelser.

Den kroppslige døden inntreffer når sjelen forlater kroppen. Forkynneren sier: «Ja, tenk på din skaper før sølvsnoren slites og gullskålen brister, før krukken knuses ved kilden og hjulet knekker og faller i brønnen, når støvet vender tilbake til jorden som det støv det var, og ånden går tilbake til Gud, som ga den» (Fork 12,6-7).

Gud har skapt mennesket til å bestå av kropp og sjel/ånd.¹ Det var hans vilje at kropp og sjel skulle høre sammen. Døden er derfor en unaturlig atskillelse av sjelen fra kroppen. Når et menneske dør, bli kroppen totalt livløs og må bli til jord igjen, mens sjelen går tilbake til Gud.

Bibelen sier også at døden er den tragiske konsekvensen av menneskets synd. Om Adam og Eva og deres etterkommere ikke hadde syndet, ville de ha levd for evig. Men fordi de syndet, ble de alle rammet av døden: «Og Herren Gud ga mennesket dette budet: 'Du må gjerne spise av alle trærne i hagen. Men av treet til kunnskap om godt og ondt må du ikke spise. For den dagen du spiser av det, skal du dø'» (1 Mos 2,16-17). Paulus skriver: «Døden fikk herredømme på grunn av ett menneskes fall» (Rom 5,17).

I dag betraktes døden som en

naturlig prosess som alle levende skapninger må gjennom som en del av den naturlige «livssyklusen». Men Bibelen betrakter ikke døden som noe egentlig naturlig, men som en unaturlig atskillelse av sjelen fra kroppen. Døden var ikke i Guds plan fra begynnelsen.

Sjelen går umiddelbart til himmel eller helvete

Uttrykket «sjelens udødelighet» fins ikke i Bibelen. Likevel ser vi av Bibelen at sjelen fortsetter å eksistere etter døden. Når en troende dør, går sjelen til Gud. For en kristen blir derfor døden «en vinning», som Paulus skriver i Fil 1,21. Bibelen taler ikke om en skjærsild eller en mellomtilstand hvor sjelen oppholder seg fram til dommens dag, heller ikke om en reinkarnasjon, dvs. en sjelevandring der sjelen tar bolig i andre skapninger etter døden. Jesus sa til røveren på korset: «Sannelig, jeg sier deg: I dag skal du være med meg i paradiset» (Luk 23,43). Og like før han selv døde, ropte han: «Far, i dine hender overgir jeg min ånd!» (Luk 23,46). Da Stefanus ble steinet, ba han til Gud: «Herre Jesus, ta imot min ånd» (Apg 7,59). Og Paulus skriver at døden er en vinning fordi han da skal få være sammen med Kristus: «Å leve er for meg Kristus, og å dø er en vinning. Men hvis jeg får bli i live, kan jeg gjøre et arbeid som bærer frukt, og da vet jeg ikke hva jeg skal velge.

¹ I Bibelen lærer at mennesket utgjør to deler, kropp og sjel (Matt 10,28), eller kropp og ånd (Fork 12,7). «Sjel» og «ånd» brukes i Bibelen parallelt (Luk 1,46-47).

Jeg kjenner meg trukket til begge sider: Jeg lengter etter å bryte opp og være sammen med Kristus, for det er så mye, mye bedre. Men for deres skyld er det mer nødvendig at jeg fortsatt får leve» (Fil 1,21-24).

Det fins bare to muligheter for en kristen, enten å være «i kroppen» eller å være «hjemme hos Herren». Kroppen er som et telt som vi ikke skal bo i for alltid, mens himmelen er vårt evige hjem. «Derfor er vi alltid ved godt mot, selv om vi vet at så lenge vi er hjemme i kroppen, er vi borte fra Herren. For vi vandrer i tro, uten å se. Men vi er ved godt mot, og helst vil vi flytte bort fra kroppen og hjem til Herren» (2 Kor 5,6-8). «For vi vet at om det rives ned, dette teltet som er vårt jordiske hus, så har vi i himmelen en bygning som er fra Gud, et evig hus, som ikke er gjort med hender» (2 Kor 5,1).

I Johannes' Åpenbaring fortelles det at Johannes fikk se sjelene til de troende i himmelen: «Da Lammet brøt det femte seglet, så jeg under alteret sjelene til dem som var blitt slaktet for Guds ords skyld og for sitt vitnesbyrd» (Åp 6,9). «Og jeg så sjelene til dem som var blitt halshugget på grunn av Jesu vitnesbyrd og Guds ord, de som ikke hadde tilbedt dyret eller dyrets bilde, og ikke tatt imot merket på pannen eller hånden» (Åp 20,4).

Fortellingen om den rike mann og den fattige Lasarus i Luk 16,19-31 blir av mange sett på som en lignelse, og de mener at den derfor ikke er en virkelig historie som beskriver ting som virkelig har skjedd. Men det er likevel ingen tvil om at Jesus ønsket å understreke det faktum at når et menneske dør, går dets sjel enten til himmelen eller til helvetet. Han sier: «Så døde den fattige, og englene bar ham til Abrahams fang. Den rike døde også og ble begravet. Da han slo øynene opp i døds-

riket, der han var i pine, så han Abraham langt borte og Lasarus tett inntil ham» (Luk 16,22-23).

Peter underviser i 1 Pet 3 om Jesu nedstigning til helvetet etter at han var blitt gjort levende på første påskedag. Der talte Jesus til de vantros sjeler som ble holdt fanget. Peter skriver: «For Kristus selv led for synder, én gang for alle, den rettfærdige for urettferdige, for å føre dere fram til Gud. Med kroppen døde han, men ved Ånden ble han gjort levende, og slik gikk han bort og forkynte for åndene som var i fangenskap. De hadde vært ulydige i Noahs dager, den gang Gud ventet tålmodig mens arken ble bygd» (1 Pet 3,18-20).

Det fins ingen ny sjanse til omvendelse etter døden

Av det vi har sett i det foregående avsnittet, er det klart at i det øyeblikk et menneske dør, er evigheiten for det mennesket avgjort. Det fins ingen ny sjanse til omvendelse etter døden. I dødsøyeblikket felles derfor en avgjørende og ugjenkallelig dom. I det øyeblikket får vi eller mister vi den evige saligheten. «Slik alle mennesker må dø én gang og siden komme for dommen ...» (Hebr 9,27).

Derfor er et menneskes levetid her på jorden så viktig. Vår levetid er en «nådetid» da vi kan komme til tro på Jesus og ved Guds nåde få den evige frelsen. Om vi sløser bort vår nådetid på jorden i ubotferdighet og vantro, får vi ingen ny sjanse til å unngå den evige fortapelsen. «Så sier Herren: I nådens tid svarer jeg deg, på frelsens dag hjelper jeg deg» (Jes 49,8). «Se, nå er den rette tid, nå er frelsens dag!» (2 Kor 6,2).

Bibelen taler ikke mye om hva som skjer i den såkalte «mellomtilstanden», dvs. tiden mellom et menneskes dødsdag og dommens dag, men i Åp 6 får vi et lite glimt av dette. Der virker det som at de troende var bevisst

denne ventetiden og at de forsto at den tilstanden de befant seg i, var midlertidig: «Da Lammet brøt det femte seglet, så jeg under alteret sjelene til dem som var blitt slaktet for Guds ords skyld og for sitt vitnesbyrd. De ropte med høy røst: 'Herre, du hellige og troverdige, hvor lenge vil du vente før du holder dom og lar straffen for vårt blod komme over dem som bor på jorden?' Da fikk hver av dem en hvit kappe, og det ble sagt dem at de skulle holde seg i ro ennå en liten stund, til tallet på de medtjenere og søsken som skulle bli drept som dem, var fullt» (Åp 6,9-11).

Er det mulig for de døde å oppnå kontakt med mennesker på jorden?

Er sjelene til de døde klar over hva som skjer her på jorden? Kan de vise seg på en eller annen måte for oss? Kan de kontakte oss? I Bibelen fins det ingenting som tyder på dette. Det som fortelles i 1 Sam 28 om den onde kong Saul som gikk til spåkvinnen i En-Dor for å få kontakt med den døde Samuel, blir av noen sett på som et bevis for at Bibelen lærer at vi kan snakke med de døde. Noen teologer mener at det virkelig var den døde Samuels ånd kong Saul fikk snakke med, men at dette var et ekstraordinært tilfelle. Andre mener at det var en ond ånd som ga seg ut for å være Samuel, som snakket med Saul.

Er det i det hele tatt mulig å få kontakt med ånder gjennom såkalte medier? Siegbert Becker skriver om dette i sin bok *Wizards that Peep*: «Kristne som har studert spiritisme, er generelt enige om at hvis det virkelig er ånder som taler ved en seanse, er det ikke de dodes ånder som taler, men onde ånder som gir seg ut for å være de døde» (s. 63).

Om noen for eksempel mistenker at det fins gjenferd eller spøkelses i et hus, dvs. ånder til

avdøde som tidligere har bodd i huset, er det to muligheter. Enten er det ren innbilning hos de levende, og dermed noe som foregår i deres egen psyke, eller det er onde ånder som er på ferde. Uten å ville utelukke det sistnevnte alternativet fullstendig, heller jeg til at det førstnevnte alternativet er det vanlige.

I denne sammenheng er det viktig å slå fast at vi ikke skal be til de avdødes ånder. Våre bønner skal bare rettes til vår himmelske Far, som for Jesu Kristi skyld hører oss når vi ber. Bibelen har ikke gitt oss løfter om at de avdødes sjeler vil høre våre bønner. Men den inneholder mange sterke løfter om at Gud hører våre bønner for Jesu skyld. Derfor er det totalt unyttig å be til de avdøde. De kan høyst sannsynlig ikke høre oss, og de kan i alle fall ikke gjøre noe med våre problemer. Det kan vår allmektige og nådige Far. Han både kan høre oss og gjøre noe med våre problemer. Jesus har åpnet opp for oss inn til Guds hjerte ved å ta bort alt det som stengte veien, nemlig våre synder. Paulus skriver: «Gjennom ham har både vi og dere adgang til Far i én Ånd» (Ef 2,18). «I ham har vi frimodighet, og i troen på ham kan vi komme fram for Gud med tillit» (Ef 3,12). «Vær ikke bekymret for noe! Men legg alt dere har på hjertet, fram for Gud. Be og kall på ham med takk» (Fil 4,6).

I den romersk-katolske kirke ber man til avdøde helgener, særlig til Maria. Denne praksis blir for-

kastet av den lutherske kirke. Vi leser i Den augsburgske bekjennelsen: «Men Skriften lærer ikke å påkalle de hellige eller be om hjelp fra de hellige, for den holder fram Kristus alene som mellommann, forsoningsmiddel, yppersteprest og talsmann for oss. Ham bør vi kalle på, og han har lovet at han vil høre våre bønner, og denne dyrkelse har han stort behag i, at man kaller på ham i all nød» (CA XXI,2-3, Konkordiebooken s. 39).

Å be til noen annen enn til den treenige Gud, er avgudsdyrkelse fordi slike bønner ærer skapninger framfor Skaperen, og antar at skapninger kan gi oss bedre hjelp enn vår allmektige og nådige Far, som har skapt oss og har lovet å ha omsorg for oss.

Sjelens gjenforening med kroppen på den ytterste dagen

Bibelen gir tydelig informasjon om hva som vil skje på dommens dag med dem som var døde på forhånd: «For om Jesus døde og sto opp, og det tror vi, så skal Gud også ved Jesus føre dem som er sovnet inn, sammen med ham. Dette sier vi dere med et ord fra Herren: Vi som fremdeles lever og blir igjen her helt til Herren kommer, skal slett ikke komme før dem som er sovnet inn. For når befalingen lyder, når erkeengelen roper og Guds basun høres, da skal Herren selv stige ned fra himmelen, og de døde i Kristus skal stå opp først. Deretter skal vi som er igjen og ennå lever, bli

rykket bort sammen med dem i skyene for å møte Herren i luften. Og så skal vi være sammen med Herren for alltid» (1 Tess 4,14-17).

Her lærer Paulus for det første at kroppene til dem som døde før Jesus kommer igjen, skal bli oppreist og herliggjort av Jesus. Deretter skal de bli forenet med sine sjeler og få være sammen med Jesus for alltid. Til slutt skal de troende som fortsatt lever når Jesus kommer igjen, også bli herliggjort og bli tatt opp i himmelen for å møte Jesus.

I menigheten i Tesselonika må det ha vært noen som bekymret seg over hva som skulle skje med de troende som allerede var døde. De hadde et levende håp om at Jesus snart skulle komme tilbake, og de fryktet at de som var døde, ikke skulle få ta del i hans herlige komme. Derfor skriver Paulus til dem for å berolige dem. De troende som dør før Jesu gjenkomst, skal ikke gå glipp av denne jubeldagen for alle kristne. På den ytterste dagen skal sjelene deres bli gjenforent med kroppene for deretter å få del i gleden og herligheten i den nye himmel og den nye jord sammen med alle de troende som fortsatt lever når Jesus kommer tilbake.

(I neste artikkel skal vi fortsette å se på hva som skjer når vi dør og etter døden.)

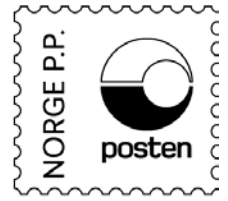
Egil Edvardsen

LBK 50 år – trengs en bekjennelseskirke i dag?

Konferanse og 50-årsjubileum på Hjälmarginen i Sverige

Onsdag 17. juli – søndag 21. juli

Se www.bekannelse.se for program og priser

RETURADRESSE: Egil Edvardsen, Solåsveien 20,
4331 Ålgård

Å holde seg til lyset

Den som sier han er i lyset, men hater sin bror, er ennå i mørket. Den som elsker sin bror, blir i lyset og fører ikke noen til fall. Men den som hater sin bror, er i mørket og vandrer i mørket. Han vet ikke hvor han går, for mørket har blindet øynene hans. (1 Joh 2,9-11)

Du kan ikke gi bort noe du ikke har. Dette er sannsynligvis grunnen til at flybesetningen sier at i en nødssituasjon bør du først ta på deg selv oksygenmasken før du prøver å hjelpe andre.

Gjennom apostelen Johannes minner vår Far oss om at dette også gjelder i det åndelige. Vi kan ikke gi noe vi ikke eier selv. De tre versene fra Johannes' første brev snakker om kjærlighet og hat, mørke og lys.

Lyset kommer først. I begynnelsen av brevet sier Johannes: Gud er lys, det finnes ikke mørke i ham (1,5). Ånden gjør det veldig tydelig når han viser hvordan Gud har håndtert vår ondskap og vår selvskading. Han ble en av oss. Han kjente smerten vår og lyttet til ropene våre. Han forble syndfri, men han kjente dragkraften av bedragerens søte hvisking. Og han bar Guds straff for våre synder i sin egen kropp da han hang på korset.

Da hån, hat og drapstrusler kom hans vei, hadde Lyset bare ett svar: Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør (Luk 23,34). Jesus elsker

de kjærlighetsløse. Han frikjenner de som er modne for dom. I stedet for å gi oss den dommen vi fortjener, lover Jesus oss det livet som aldri tar slutt. Det er kjærlighet. Den som elsker sin bror, blir i lyset.

Du har kanskje hørt hva en kjent forfatter sa til folk som sa at de ikke tror på Gud. Han sa: «Fortell meg om denne guden som du ikke tror på. Jeg tror kanskje heller ikke på ham.»

I en verden full av mørke og hat er det lett å misforstå hvem Gud er og hva han gjør. Det er lett å forestille seg en gud som spiller like for like og er langt unna menneskelig smerte og lidelse. Men husk at Gud er så mye bedre enn hva vi noen gang kan forestille oss. Gud beviser sin kjærlighet til oss ved at Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere (Rom 5,8).

Jesus, vær mitt lys. Amen.

(Fra *Meditations*)